

Regeringens proposition

2007/08:14

Svenskt deltagande i Europeiska unionens militära insats i Tchad och Centralafrikanska republiken

Prop.
2007/08:14

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 oktober 2007

Fredrik Reinfeldt

Carl Bildt
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 490 personer till förfogande för deltagande i Europeiska unionens militära insats i Tchad och Centralafrikanska republiken under högst 6 månader. Det planerade svenska militära bidraget i form av ett skyttekompani beräknas uppgå till 200 personer. För oförutsedda förstärknings- och evakueringsbehov kan den svenska närvaron temporärt behöva utökas, dock högst till 490 personer. I propositionen redogör regeringen för den politiska utvecklingen i Tchad och Centralafrikanska republiken, den planerade multinationella närvaron i området inom vilken även Förenta nationernas polisinsats planeras ingå samt de uppgifter EU ska uppfylla i insatsområdet. Regeringen redogör även för insatsens folkrättsliga mandat samt överväganden för att bidra med ett svensk militärt förband till EU:s insats i Tchad och Centralafrikanska republiken.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Den politiska utvecklingen i Tchad och Centralafrikanska republiken	4
3.1	Tchad	4
3.2	Centralafrikanska republiken	5
3.3	Säkerhetssituationen i Tchad och Centralafrikanska republiken	6
3.4	Internationella samfundets insatser i Tchad och Centralafrikanska republiken	7
4	Svenska insatser i Tchad och Centralafrikanska republiken	8
5	En multidimensionell närvaro i Tchad och Centralafrikanska republiken	9
6	En EU-ledd militär insats i Tchad och Centralafrikanska republiken och det svenska militära bidraget	10
7	Folkrättsligt mandat för insatsen mm.	11
8	Regeringens överväganden	11

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 oktober 2007 14

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2007/08:14

Regeringen föreslår att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 490 personer till förfogande under högst 6 månader för deltagande i Europeiska unionens militära insats i Tchad och Centralafrikanska republiken (avsnitt 6).

2 Ärendet och dess beredning

Förenta nationernas (FN) säkerhetsråd beslutade den 25 september 2007 genom antagandet av resolution 1778 (2007) att bemyndiga ett upprättande av en multidimensionell närvaro i Centralafrikanska republiken och Tchad, för att bistå med att förbättra säkerheten och därigenom möjliggöra ett frivilligt, säkert och hållbart återvändande av flyktingar och internflyktingar. I resolutionen bemyndigas EU att under FN-stadgans kapitel VII bidra med en militär styrka till den planerade multidimensionella närvaron.

Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) anvisade Försvarsmakten den 25 september 2007 att planera och förbereda för en eventuell insats i Tchad och Centralafrikanska republiken (Fö2007/2214/MIL). Försvarsmakten redovisade sitt svar den 1 oktober 2007.

Inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken (ESFP) antog Europeiska unionens råd den 15 oktober 2007 en gemensam åtgärd för genomförandet av den militära insatsen.

Insatsen utgör en del av ett bredare EU-engagemang i regionen kring Darfur för att främja fred, säkerhet, utveckling och respekt för de mänskliga rättigheterna. Insatsen avses inledas i november och avslutas senast 12 månader därefter. Efter sex månader ska EU tillsammans med FN analysera behovet av att en FN-styrka tar över när EU-insatsen avslutas.

3 Den politiska utvecklingen i Tchad och Centralafrikanska republiken

3.1 Tchad

Tchad har plågats av inbördesstrider och autokratiskt styre under nästan hela sin existens efter självständigheten från Frankrike 1960. Den nuvarande presidenten, Idriss Déby Itno, tog makten 1990 i en statskupp men ingav visst hopp då han därefter införde reformer i demokratisk riktning. Han valdes som president 1996 i landets första val. Déby återvaldes 2001 i ett val som präglades av valfusk och oegentligheter. I juni 2005 antog nationalförsamlingen en ny konstitution efter att en folkomröstning samma månad godkände förslaget. Den nya konstitutionen stärker presidentens makt genom att senaten avskaffas och ett råd, vars medlemmar nomineras av presidenten, inrättas i dess ställe. Vidare tillåter konstitutionen numera tre mandatperioder för presidenten. Därmed kunde Déby kandidera på nytt i det presidentval som genomfördes den 3 maj 2006. Oppositionen bojkottade valet och Déby vann sin tredje mandatperiod med drygt 66 procent av rösterna. Valdeltagandet var lågt.

Déby, som tillhör en minoritetsgrupp inom Zaghawa-klanen, har sedan sitt maktövertagande favoriserat den egna gruppen. Det har dock inte hindrat flera avhopp av ledande militärer från Zaghawa, som sedan bildat eller anslutit sig till rebellgrupperingar. Även om val har hållits både till parlament och presidentposten har Débys regim präglats av autokratiskt styre. Detta har medfört en marginalisering av oppositionen som, präglad av flertalet väpnade uppror, har beväpnat sig. Det klanbaserade samhället bidrar till att polarisera det politiska landskapet.

I april 2006 hotade en grupp som kallar sig Gemensam front för förändring (FUC - Front Uni pour le Changement) huvudstaden N'Djamena. Attacken som slogs tillbaka med stöd av såväl Frankrike som rebellstyrkor från Darfur (Justice and Equality Movement, JEM) visade på den sittande presidentens sårbarhet. I efterspelet och efter en överenskommelse mellan tchadiska regeringen och FUC den 24 december 2006, utsåg president Déby FUC:s ledare – Mahmat Nour – till försvarsminister och en överenskommelse träffades om att FUC:s styrkor ska integreras i den nationella tchadiska armén (ANT).

Med aktiv EU-medverkan slöts därefter den 13 augusti 2007 en överenskommelse mellan Déby och 17 oppositionspartier och politiker om att skjuta upp de parlamentsval som var planerade för 2007 i två år och använda tiden till att bättre förbereda dem. Samtal pågår också under Libyens ledning med ytterligare rebellgrupper som har resulterat i överenskommelse. Med dessa uppgörelser kan det politiska läget, och förutsättningarna för förändring i demokratisk riktning, beskrivas som något förbättrat.

Det finns dock en fortsatt betydande misstro mot framförallt Déby och hans uppriktighet när det gäller mer genomgående demokratiska reformer. Det finns också flera aktiva väpnade rebellgrupper, inom vilka allianserna skiftar snabbt. Integrationen av FUC i den nationella armén har bara delvis genomförts. Relationen mellan presidenten och den f.d. rebelledaren och nuvarande försvarsministern Nour är bräcklig.

Den svåra krisen i Darfur har, sedan den i sin nuvarande form inleddes 2003, fått konsekvenser också i Tchad genom både flyktingströmmar från Darfur (cirka 240 000 flyktingar i 12 läger) och möjligheter för tchadiska rebellgrupper att verka fritt med stöd från andra sidan gränsen. På motsvarande sätt har Darfurrebeller kunnat agera från och få stöd från Tchad, vilket har försämrat relationerna mellan ledningarna i huvudstäderna. Hot om öppet krig har förekommit. Ett åtagande om fredligt samförstånd mellan länderna har dock kunna förhandlas fram och detta har delvis bidragit till förbättrade relationer.

3.2 Centralafrikanska republiken

Läget är instabilt i Centralafrikanska republiken (CAR). Sedan president Bozizé valdes 2005 (efter att först gripit makten vid en militärkupp 2003) har strider mellan regeringsstyrkor och väpnade grupper destabiliserat läget i norra delarna av landet. I februari 2007 medlade Libyens president Kadafi mellan regeringen och två av de väpnade grupperna, Förbundet av demokratiska krafter för samling (UFDR, Union des forces démocratiques pour le rassemblement) och Folkarmén för demokratins

återställande (APRD, Armée populaire pour la restauration de la démocratie). Enligt avtalet skulle rebellerna avväpnas i utbyte mot amnesti och tjänstgöring i armén. Fredsavtalet efterlevdes dock inte, då flera ledare ur UFDR motsatte sig det. I mars utbröt nya strider mellan armén och UFDR, som intagit staden Birao nära gränsen till Sudan. I april undertecknades ett nytt fredsavtal mellan regeringen och UFDR:s stridande fraktion. Enligt det förband sig UFDR att avväpnas och omvandlas till ett politiskt parti.

Även efter fredsavtalet förblir säkerhetssituationen prekär, då andra rebellgrupper fortsätter att operera i framförallt nordvästra delarna av landet, där regeringen saknar kontroll över territoriet. Regeringens militära förmåga är avhängig av Frankrikes militära stöd och det centralafrikanska samarbetsorganet CEMAC:s (Communauté Économique et Monétaire de l'Afrique Centrale) multinationella styrka (FOMUC) som sedan 2002 har cirka 380 soldater i landet. Dess uppgift är att avväpna stridande grupper och att omhänderta illegala vapen.

Oroligheterna har lett till att nästan 300 000 centralafrikaner tvingats lämna sina hem. Runt 80 000 har flytt landet, varav drygt hälften till Tchad. CAR:s regering anklagar Sudan för att stödja rebellgrupperna. Förhållandet mellan de styrande i CAR och Tchad är goda. Frankrike, som tidigare kolonialmakt, är den dominerande utländska makten med 320 soldater stationerade främst i huvudstaden Bangui.

Då rebellerna i juni 2007 sköt ihjäl en fransk hjälparbetare från Läkare utan gränser drog FN och biståndsorganisationer tillfälligt in sitt stöd.

3.3 Säkerhetssituationen i Tchad och Centralafrikanska republiken

Den humanitära situationen i östra Tchad och nordöstra Centralafrikanska republiken (CAR) är fortsatt svår och behovet av internationellt stöd omfattande. Totalt finns omkring 500 000 flyktingar och internflyktingar i det tänkta insatsområdet. Ytterligare 700 000 människor i östra Tchad beräknas ha påverkats av konflikten. En stor andel av internflyktingarna och flyktingarna är barn. Av Tchads cirka nio miljoner invånare är cirka 5 miljoner under 18 år.

Allmänna bedömningar pekar på att säkerhetsläget i Tchad generellt sett, inte minst i den utsatta nordöstra delen av landet, har förbättrats något. Situationen är emellertid bräcklig och svårförutsägbar. Hög grad av militarisering, disciplinproblem i armén, riklig förekomst av vapen, banditaktiviteter, gränsraider och etniska motsättningar bidrar till en besvärlig säkerhetssituation. En i delar närmast obefintlig infrastruktur inklusive en porös nära 700 km lång gräns mellan Tchad och det svårt konfliktdrabbade Darfur, bidrar också till säkerhetsutmaningarna. Vidare kan antas att den annalkande torrperioden i oktober-november kan möjliggöra ökad rörlighet och därmed eventuellt återupptagna stridigheter efter mönster från tidigare år.

Utbredd laglöshet råder i de nordöstra delarna av CAR. Straffriheten för framförallt säkerhetsstyrkorna och den särskilt inrättade centralafrikanska polisenheten (OCRB, Office Centrafricain de Répression du Banditisme) är utbredd. Allvarliga övergrepp har

rapporterats och tortyr förekommer. Regimen har dock arbetat för att återetablera de politiska och juridiska institutionerna. För första gången på 20 år har regimen rapporterat till FN-kommittén för de medborgerliga och politiska rättigheterna. Dessutom har ett ministerium för mänskliga rättigheter och en "High Commissioner for Human Rights and Good Governance" inrättats. Dessvärre begränsas dennes arbete av logistiska hinder, vilket innebär att även om åtgärder vidtagits i städerna, kan övergreppen fortsätta på landsbygden.

Rörelsefriheten har försämrats som en följd av säkerhetsstyrkornas samt andra beväpnade grupper verksamhet i de norra delarna. Upprättandet av olagliga vägspärrar runtom i landet av myndighetspersoner samt vägrån och våld från beväpnade grupper inskränker kraftigt rörelsefriheten utanför huvudstaden. Kriminella och före detta rebeller i de norra delarna attackerar, rånar, kidnappar, våldtar och plundrar civila, vilket regeringen hittills inte kunnat förhindra.

3.4 Internationella samfundets insatser i Tchad och Centralafrikanska republiken

Tchad är ett av världens fattigaste länder och enligt FN:s utvecklingsprogramms index för mänsklig utveckling (UNDP, United Nations Development Programme, Human Development Index) för år 2006 befinner sig landet på plats 171 av totalt 177 länder. Cirka 80 procent av befolkningen lever på mindre än en dollar per dag. Den stora flyktingpopulationen innebär ett ytterligare tryck på de redan knappa resurserna. Världsbanken menar att Tchad trots den påtagliga fattigdomen har förutsättningar till utveckling. Det gäller inte bara på grund av oljan, som sannolikt har en begränsad livslängd på 25 år, utan även jordbruket i söder. Men regeringen saknar intresse för en landsomfattande utvecklingssatsning, trots att man just nu har resurser för detta. Även om en viss ökning av fattigdomsdämpande investeringar har gjorts från oljeinkomsterna är hela den finansiella sektorn påverkad av korruption.

Betydande humanitärt bistånd ges till Tchad men den humanitära situationen i landet anses ändå tillhöra de minst uppmärksammade. FN:s centrala humanitära fond (CERF) har därför varit tvungen att flera gånger tas i anspråk för livräddande insatser i Tchad. Enligt FN:s kontor för humanitär samordning (OCHA, Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) fick Tchad under 2005 cirka 1,2 miljarder kronor i humanitärt bistånd. 2006 fick Tchad 1,3 miljarder kronor och hittills 2007 har Tchad fått 1,5 miljarder kronor.

CAR är rikt på diamanter, guld, uran och skog. Trots detta är den ekonomiska situationen svår. Landet är liksom Tchad ett av de fattigaste i världen och enligt UNDP lever hela 95 procent av befolkningen på mindre än en dollar per dag. I UNDP:s index för mänsklig utveckling för år 2006 är landet placerat på plats 172 av totalt 177 länder. Efter militärkuppen år 2003 drabbades landets infrastruktur, ekonomiska strukturer samt civilbefolkningen av plundringar och vandalism vilket förödde landet. Till detta ska även läggas undermålig infrastruktur, en utbredd korruption och ett instängt geografiskt läge vilket försvårar

handelsmöjligheter och utländska investeringar. Åtminstone hälften av diamanthandeln bedöms försvinna genom olaglig smuggling och även timmerindustrin är drabbad av smuggling. Uranfyndigheterna är ännu i stort oexploaterade.

De humanitära organisationerna har svårt att verka i de nordliga delarna av CAR på grund av säkerhetsriskerna. Samtidigt bedöms en fjärdedel av CAR:s befolkning vara i behov av humanitär hjälp. Över 200 000 befinner sig på flykt inne i landet, medan ytterligare över 40 000 har flytt till läger i södra Tchad och över 30 000 till Kamerun.

4 Svenska insatser i Tchad och Centralafrikanska republiken

Sverige ger ett betydande stöd till humanitära insatser i Tchad, i storleksordningen totalt 70 miljoner kronor i år. Stödet går bland annat till FN:s barnfond (UNICEF, United Nations Children's Fund) som arbetar med vatten och sanitet, hälsa och nutrition samt utbildning; till OCHA som arbetar med humanitär samordning, inklusive civil-militär samverkan och till Internationella Rödakorskommittén (ICRC, International Committee of the Red Cross) som bland annat arbetar för att internationell humanitär rätt ska följas i armén och väpnade grupper, familjeåterförening, skydd av civila inklusive fångar, hälsovård samt distribution av mat-, hushålls- och jordbruksartiklar till konfliktdrabbade.

Läkare utan gränser (MSF, Médecins sans frontières) får svenskt stöd till insatser inom grundläggande hälsovård, mödravård, vård till personer som utsatts för sexuellt våld, nutrition, vaccinering samt förberedande insatser för att hantera epidemier.

Sverige har inget bilateralt bistånd till CAR, men har bidragit till FN:s humanitära appeller för CAR sedan 2004. Biståndet har kanaliserats genom multilaterala organ som FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO, Food and Agriculture Organisation), UNICEF och OCHA. Därutöver har stöd gått till CAR från våra kärnbidrag till flyktingorganet UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), livsmedelsprogrammet WFP (World Food Programme) och ICRC, samt via vårt bidrag till FN:s centrala humanitära fond (CERF). Vidare ger Sverige i år stöd via Räddningsverket (SRV), bl a genom uppbyggnaden av två fältkontor i norra CAR samt tillhandahållande av tekniska experter till FN-organisationer i landet. Detta SRV-stöd uppgår till runt 12 miljoner kronor och vårt totala humanitära bistånd till CAR för 2007 uppgår till drygt 50 miljoner kronor.

Sveriges diplomatiska engagemang i Tchad har historiskt främst förts genom EU och FN. Utrikesminister Carl Bildt besökte Tchad den 3–5 september 2007 och förde bland annat samtal med president Déby och utrikesminister Ahmat Allam-Mi. Besöket omfattade förutom huvudstaden N'Djamena också Abecheprovinsen, Ouaddai, Goz Beida med flyktinglägret Djabal och internflyktingområdet Koloma.

5 En multidimensionell närvaro i Tchad och Centralafrikanska republiken

Prop. 2007/08:14

FN:s säkerhetsråd antog den 25 september 2007 enhälligt resolution 1778 (2007) genom vilken säkerhetsrådet godkänner etablering av en multinationell närvaro i Tchad och CAR under ett år. Huvudsyftet med närvaron är att skapa ett förbättrat säkerhetsläge som medger frivilligt återvändande för flyktingar och internflyktingar. Detta ska uppnås genom att erbjuda skydd för flyktingar och civila som utsätts för hot, genom att underlätta för humanitära aktörers verksamhet samt genom att skapa möjligheter för återuppbyggnad och ekonomisk utveckling i området.

I resolutionen uttrycker säkerhetsrådet sin oro för att väpnade grupper genom attacker i östra Tchad och nordöstra CAR utgör hot mot civilbefolkningens säkerhet, mot humanitära insatser samt mot stabiliteten i de båda länderna. Dessa grupper begår allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna och den internationella humanitära rätten. Säkerhetsrådet uttrycker vidare oro för att det pågående våldet i Darfur, östra Tchad och nordöstra CAR kan ytterligare påverka regionen negativt.

Säkerhetsrådet påminner om överenskommelsen i Tripoli från den 8 februari 2006 och de övriga bilaterala och multilaterala avtalen mellan regeringarna i Sudan, Tchad och CAR och understryker att en lösning av Darfurkonflikten och en förbättring i relationerna mellan Sudan, Tchad och CAR kommer att bidra till långsiktig fred och säkerhet i regionen. Säkerhetsrådet understryker vikten av att flyktinglägren bibehåller sin civila prägel och att förhindra all slags rekrytering av individer till de väpnade grupperna i närheten av lägren förhindras.

Av ovan nämnda resolution framgår bl.a. att den multidimensionella närvaron ska inkludera en FN-insats under namnet MINURCAT vars uppgifter, i östra Tchad och nordöstra CAR, ska vara följande.

Säkerhet och skydd av civila

– Rekrytera, träna samt ge råd och stöd till den tchadiska polisenheten som ska garantera säkerhet i flyktinglägren.

– Upprätthålla kontakt med den nationella armén, gendarm- och polisstyrkor, ”nomad national guard” och övriga rättsvårdande myndigheter och kriminalvårdspersonal i Tchad respektive CAR för att bidra till att skapa en bättre säkerhetsmiljö.

– Upprätthålla kontakt med Tchads regering och UNHCR (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees) för att stödja deras arbete med att omlokalisera flyktingläger som ligger nära gränsen samt erbjuda logistikstöd till UNHCR.

– Upprätthålla kontakt med Sudans regering, Afrikanska unionen, AMIS (African Union Mission in Sudan) och UNAMID (United Nations African Union Mission in Darfur), FN:s kontor i CAR (BONUCA), CEMAC:s multinationella styrka FOMUC och Sahelo-Sahara-staternas gemenskap (CEN-SAD) för att utbyta information om uppkommande hot mot de humanitära aktiviteterna i regionen.

Mänskliga rättigheter och rättsstatens principer

– Bidra med att övervaka och främja mänskliga rättigheter med särskilt fokus på sexuellt och genderbaserat våld och att föreslå åtgärder för behöriga myndigheter i syfte att bekämpa straffriheten.

– Inom ramen för sin kapacitet stödja åtgärder vars syfte är att stärka kapaciteten hos Tchads och CAR:s regeringar och det civila samhället genom att erbjuda utbildning i mänskliga rättigheter.

– Stödja Tchads och CAR:s regeringar i arbetet med att stärka rättsstatens principer genom att stödja ett oberoende domstolsväsende och att stärka de rättsvårdande myndigheterna i nära samarbete med FN-organ.

I den multidimensionella närvaron ingår också en tchadisk polisenhet under namnet Police tchadienne pour la protection humanitaire (PTPH) som ska ägna sig åt att upprätthålla lag och ordning i flyktinglägren och i större städer i närheten av lägren samt att säkerställa att humanitär verksamhet kan genomföras i östra Tchad.

6 En EU-ledd militär insats i Tchad och Centralafrikanska republiken och det svenska militära bidraget

Förutom FN-insatsen och den tchadiska polisenheten auktoriserar FN:s säkerhetsråds resolution även en EU-ledd militär insats i Tchad och CAR under kapitel VII i FN-stadgan. FN:s säkerhetsråd bemyndigar EU att under ett års tid leda en insats med syfte att stötta den civila FN-närvaron. Den militära insatsen auktoriseras att använda sig av alla nödvändiga medel inom ramen för sin kapacitet och sitt insatsområde i östra Tchad och nordöstra CAR för att uppfylla följande uppgifter.

- Bidra till att skydda civila som är i fara, framför allt flyktingar och internflyktingar.

- Underlätta humanitär verksamhet och fri rörlighet för humanitär personal genom att öka säkerheten i insatsområdet.

- Bidra till att skydda FN-personal, tillgångar och utrustning och att säkerställa fri rörlighet för FN-personal.

Vidare framgår att EU-styrkan för att uppnå en ordnad avslutning av styrkans närvaro i operationsområdet, även under återtagandet av de militära förbanden får lösa de uppgifter som EU-styrkan givits i FN-resolutionen. Detta gäller även om inte styrkan hunnit återtransporterats innan de 12 månaderna har förflutit. När insatsen pågått i sex månader ska EU tillsammans med FN analysera behovet av att en FN-styrka tar över när EU-insatsen har avslutats.

Sverige avser att delta med ett skyttekompani under högst sex månader inklusive utplacering och uppbyggnadsfas. Förbandet består av ett skyttekompani med lednings- och underhållsresurser. Utöver detta kommer stabsofficerare att placeras vid relevanta staber. Sammantaget kommer det svenska bidraget att uppgå till 200 personer.

Hotbilden för den svenska personalen kommer att variera. Det åligger Försvarsmakten att göra en hot- och riskbedömning för de insatser som utförs och utifrån denna bedömningen vidta eventuella åtgärder. Prop. 2007/08:14

7 Folkrättsligt mandat för insatsen m.m.

En förutsättning för ett svenskt deltagande i den EU-ledda militära insatsen i östra Tchad och nordöstra CAR är att insatsen vilar på folkrättslig grund. Av den ovan nämnda säkerhetsrådsresolutionen framgår att den EU-ledda insatsen vilar på folkrättslig grund.

Av resolutionen framgår att EU-styrkans mandat har getts i enlighet med kapitel VII i FN-stadgan. Vidare framgår att EU-styrkan får använda alla nödvändiga medel för att fullgöra sina uppgifter, inklusive användning av våld som går utöver självförsvar. I den gemensamma åtgärden som Europeiska unionens råd antog den 15 oktober 2007 läggs det EU-rättsliga ramverket för EU-insatsen fast.

Den rättsliga statusen för den svenska personalen som ingår i styrkan kommer att regleras av avtal mellan EU och berörda stater, det vill säga Tchad, CAR och eventuellt Kamerun.

Härutöver bör framhållas att Tchads regering i ett brev daterat den 11 september 2007 till ordföranden i FN:s säkerhetsråd välkomnar de förslag om internationell närvaro i Tchad som föreslogs i en rapport från FN:s generalsekreterare i augusti i år. Av brevet framgår även att Tchads regering tillsammans med FN och EU ska utvärdera insatsen efter sex månader i syfte att eventuellt byta ut EU-styrkan mot andra kontingenter efter ytterligare sex månader om så bedöms nödvändigt. Detta ska ske inom ramen för FN och med godkännande av Tchads regering.

8 Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 490 personer till förfogande under högst 6 månader för deltagande i Europeiska unionens militära insats i Tchad och Centralafrikanska republiken.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen välkomnar FN:s säkerhetsrådsresolution 1778 och den breda ansatsen i generalsekreterarens rapport från den 10 augusti 2007. Det är angeläget att EU kan svara på FN:s begäran att bidra med militära förband till Tchad och CAR.

Den humanitärt svåra och politiskt komplicerade utvecklingen i Tchad, i synnerhet östra Tchad, rymmer en egen dynamik som påkallar det internationella samfundets fördjupade engagemang. Samtidigt finns det ett viktigt strategiskt samband mellan konflikterna i västra Sudan och östra Tchad som talar för ett regionalt helhetsgrepp. Inriktningen bör vara ett långsiktigt engagemang för att lösa den politiska konflikten i Tchad.

Tillsammans med det planerade svenska militära bidraget till UNAMID i Darfur utgör Sveriges samlade engagemang ett kraftfullt bidrag till fred och säkerhet i regionen.

EU:s insats innebär ett stöd till FN:s krishanteringsförmåga vilket för svensk del är en av den europeiska säkerhets- och försvarspolitikens (ESFP) viktigaste uppgifter. Gradvis har samarbetet mellan FN och EU vuxit sig starkare. Två framgångsrika ESFP-insatser – också med svensk medverkan – har hittills skett för att ge styrka och stöd till FN:s stora insats i Demokratiska Republiken Kongo (Artemis-insatsen 2003 och EUFOR DRC 2006). Insatsen i Tchad och CAR är ur detta perspektiv en naturlig fortsättning på en strävan från EU:s sida att kunna ge ett allt tydligare stöd till FN:s insatser.

Genom FN:s resolution 1778 ges ett kraftfullt mandat till EU:s militära insats som ger goda förutsättningar att öka säkerheten för såväl de nödlidande människorna som humanitära biståndsorganisationer och FN-insatsen. Ett svenskt deltagande i EU-insatsen är ett tydligt uttryck för Sveriges starka stöd till det multilaterala systemet, för ett ytterligare stärkt svenskt engagemang för att avhjälpa den humanitära situationen i östra Tchad samt för vår del i den kollektiva skyldigheten att bidra till förbättrat skydd för utsatta civila. Genom ett svenskt deltagande i EU-insatsen förverkligas också regeringens ambition att stärka synergierna mellan säkerhets- och biståndsinsatser.

Det svenska militära bidraget med militära förband utgör en väpnad styrka enligt regeringsformen. Av 10 kap. 9 § regeringsformen framgår bland annat att riksdagens medgivande krävs för att en svensk väpnad styrka ska kunna sändas till ett annat land om inte ett medgivande enligt lag eller en skyldighet enligt en internationell överenskommelse som riksdagen godkänt föreligger. Då bemyndigande saknas för regeringen i detta fall och riksdagen inte kan anses tidigare ha godkänt en internationell överenskommelse av vilken skyldigheten följer krävs riksdagens medgivande för att en svensk väpnad styrka ska kunna delta i EU:s militära insats i Tchad och CAR.

Regeringen har i avsnitt 6 redogjort för det bidrag som regeringen med riksdagens medgivande avser ställa till förfogande för EU:s insats i Tchad och CAR. Mot bakgrund av det samlade svenska engagemanget i internationella fredsfrämjande truppinsatser anser regeringen att den svenska styrkan i Tchad kan närvara under högst 6 månader. En förutsättning för det svenska militära bidraget är således att planeringen för EU:s insats i Tchad och Centralafrikanska republiken medger att den svenska styrkan kan slutföra sitt uppdrag i Tchad inom högst 6 månader.

Under försämrade säkerhetsförhållanden är det viktigt att regeringen har möjlighet att tillfälligt förstärka de militära insatser som Sverige genomför. Förstärkning kan omfatta såväl tillförsel av personal och materiel som undsättning och evakuering. En evakuerings- och förstärkningsinsats är till sin natur tillfällig, tidskritisk och sker inom ramen för en redan pågående insats. En insats av detta slag måste även vara anpassad till den unika situationen. Detta gör att det i förväg är svårt att uppskatta omfattningen och kostnaderna för en sådan insats. Mot denna bakgrund söker regeringen därför riksdagens medgivande att ställa en väpnad styrka om högst 490 personer till förfogande för deltagande i insatsen i Tchad och CAR under högst sex månader.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2008 föreslagit att anslaget 6.1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* ska uppgå till 20 413 323 000 kronor 2008. Regeringen har inom anslaget bland annat beräknat medel för fredsfrämjande insatser i Afghanistan, Kosovo och Bosnien och Hercegovina. Vidare har regeringen beräknat medel för insats i Sudan, enligt proposition 2007/08:7, som regeringen överlämnade till riksdagen den 11 oktober 2007, samt för insatser som vid budgetpropositionens överlämnande inte var beslutade. För insatsen i Tchad beräknar regeringen kostnaden för det svenska bidraget om 200 personer till cirka 330 000 000 kronor. Av dessa faller cirka 44 000 000 kronor ut 2007 och cirka 279 000 000 kronor 2008 och cirka 7 000 000 kronor 2009. Medel för insatsen ryms inom anslaget 6.1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* Vidare bedömer regeringen att eventuella merkostnader för en förstärkning och/eller evakuering ryms inom idag beräknade medel inom anslaget.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 oktober 2007.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Littorin, Malmström, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling

Föredragande: statsrådet Bildt

Regeringen beslutar proposition 2007/08:14 Svenskt deltagande i Europeiska unionens militära insats i Tchad och Centralafrikanska republiken.